

องค์ความรู้จากการดำเนินโครงการบริการวิชาการเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG MODEL

ศศิวิมล กาหลง*

สถาบันวิจัยและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

* Corresponding author: sasivimon.kal@mail.pbru.ac.th

บทคัดย่อ

การสังเคราะห์องค์ความรู้จากการดำเนินโครงการบริการวิชาการเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG MODEL ใช้แนวทางในการศึกษาด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพในการวิเคราะห์ข้อมูลและสังเคราะห์ข้อมูล มีแหล่งข้อมูลในการศึกษาจากกรณีศึกษาโครงการบริการวิชาการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จำนวน 10 โครงการ โดยศึกษาจากรายงานผลลัพธ์ของโครงการ จากการสังเกตการณ์ในการร่วมปฏิบัติการ การสังเคราะห์องค์ความรู้จากการจัดทำโครงการบริการทางวิชาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ประสบการณ์การเป็นคณะทำงานในการกำกับติดตามและประเมินผลโครงการพัฒนาเชิงพื้นที่ และจากการจัดเวทีถอดบทเรียนจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยผู้ศึกษาใช้เครื่องมือในการสังเคราะห์ ได้แก่ การใช้แผนที่ผลลัพธ์ (outcome mapping) เป็นเครื่องมือในการกำหนดกรอบแนวคิดของสังเคราะห์พิจารณาข้อมูลนำเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์จากกระบวนการ และใช้กระบวนการถอดบทเรียนเพื่อดึงความรู้และประสบการณ์ในตัวบุคคล นำมาเป็นข้อมูลในขั้นตอนกระบวนการ มีขั้นตอนสำคัญในการสังเคราะห์ 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การนำเข้าข้อมูล 2) การวิเคราะห์องค์ความรู้และความเชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจ BCG และ 3) การสังเคราะห์องค์ความรู้จากกระบวนการ

ผลการสังเคราะห์ พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มีองค์ความรู้จากการจัดทำโครงการบริการวิชาการเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG MODEL ซึ่งเน้นการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ปลอดภัย และยั่งยืน โดยสามารถจำแนกได้เป็น 4 กลุ่มองค์ความรู้หลัก ได้แก่ (1) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (2) การจัดการทรัพยากรในภาคเกษตร (3) การแปรรูปผลผลิตเพิ่มมูลค่า และ (4) การส่งเสริมกิจกรรมท้องถิ่น โดยแต่ละกลุ่มมีความเชื่อมโยงเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) อย่างเป็นรูปธรรม ตอบโจทย์เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ทั้งหมด 11 เป้าหมาย ได้แก่ SDG 1 ขจัดความยากจน SDG 2 ขจัดความหิวโหย SDG 6 การจัดการน้ำอย่างยั่งยืน SDG 8 การจ้างงานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ SDG 9 อุตสาหกรรม นวัตกรรม และโครงสร้างพื้นฐาน SDG 10 ลดความไม่เสมอภาคภายในประเทศและระหว่างประเทศ SDG 11 เมืองและชุมชนที่ยั่งยืน SDG 12 การผลิตและบริโภคที่ยั่งยืน SDG 13 การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ SDG 15 การใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบกอย่างยั่งยืน และ SDG 17 ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

คำสำคัญ: โครงการบริการวิชาการ / การพัฒนาท้องถิ่น / โมเดลเศรษฐกิจ BCG MODEL

Knowledge Gained from Implementing Academic Service Projects for Local Development at Phetchaburi Rajabhat University Using the BCG Economic Model

Sasivimol Kalong*

Institute for the Research and Promotion Arts & Culture, Phetchaburi Rajabhat University

* Corresponding author: sasivimon.kal@mail.pbru.ac.th

Abstract

The synthesis of knowledge in academic service projects for local development at Phetchaburi Rajabhat University using the BCG Economic Model employed qualitative research methodology for data analysis and synthesis. The study sources included case studies from 10 academic service projects in the fiscal year 2024, analyzing project outcome reports, participatory observations, accumulated knowledge from implementing academic service projects for local development, experiences as part of the monitoring and evaluation team for area-based development projects, and from lesson-learned forums with 30 participants. The researcher used synthesis tools including outcome mapping as a framework to define input data, processes, and outcomes, as well as lesson extraction processes to capture tacit knowledge and personal experiences as process data. The synthesis consisted of three key steps: 1) data input, 2) knowledge analysis and connection to the BCG economic system, and 3) knowledge synthesis from the process.

The synthesis results revealed that in fiscal year 2024, Phetchaburi Rajabhat University developed knowledge from academic service projects for local development using the BCG MODEL economic model. This model emphasizes the efficient, safe, and sustainable use of resources in line with national strategies and global development agendas. The synthesized knowledge from these projects can be classified into four major thematic areas: (1) the promotion of agrotourism, (2) the management of agricultural resources, (3) value-added processing of agricultural products, and (4) the promotion of local handicrafts. Each thematic area reflects a tangible contribution to the achievement of the Sustainable Development Goals (SDGs). These knowledge areas address 11 Sustainable Development Goals (SDGs): SDG 1 No Poverty, SDG 2 Zero Hunger, SDG 6 Clean Water and Sanitation, SDG 8 Decent Work & Economic Growth, SDG 9 Industry, Innovation & Infrastructure, SDG 10 Reduced Inequalities, SDG 11 Sustainable Cities & Communities, SDG 12 Responsible Consumption & Production, SDG 13 Climate Action, SDG 15 Life on Land, and SDG 17 Partnerships for the Goals.

Keywords: Academic Service Projects / Local Development / BCG Economic Model

1. บทนำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ผ่านการเห็นชอบจากสภามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี อนุมัติในการประชุม ครั้งที่ 10/2565 วันที่ 17 ตุลาคม 2565 [1] โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาคมใน มหาวิทยาลัย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ผ่านกลไกการระดมสมอง มีการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมขององค์กร และเงื่อนไขต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปตามมิติต่าง ๆ ที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อ ทิศทางการพัฒนามหาวิทยาลัย ข้อเสนอแนะจากผลการประเมินมหาวิทยาลัยในรอบปีที่ผ่านมา และที่สำคัญคือการพัฒนามหาวิทยาลัยให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล แผนพัฒนาการศึกษา และ ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับอุดมศึกษาในรอบ 5 ปี ข้างหน้า รวมทั้งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในหลายระดับ เช่น ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) ในด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน [8] แผนแม่บท BCG Economy Model ของรัฐบาลไทย (พ.ศ. 2564–2569) [9] และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566–2570) [10] ซึ่งเน้นการส่งเสริมเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนามหาวิทยาลัยไปสู่การเป็นมหาวิทยาลัยที่บูรณาการศาสตร์พระราชาเพื่อพัฒนาให้เป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำ ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ ดังนี้ (1) การยกระดับคุณภาพ บัณฑิต (2) การผลิตและพัฒนาวิชาชีพครู (3) การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม (4) การพัฒนาท้องถิ่น (5) การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหาร

มหาวิทยาลัยจึงได้ตระหนักถึงการวางแผน การพัฒนาแผนไปสู่การปฏิบัติ และการติดตาม ประเมินผล ขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อันนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายเดียวกัน ของวิสัยทัศน์มหาวิทยาลัย “ภายในปี 2570 เป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำด้านอาหาร การท่องเที่ยว และวิทยาการสุขภาพ ภายใต้อำนาจมหาวิทยาลัยดิจิทัล ด้วยการบูรณาการศาสตร์ เพื่อพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน” มหาวิทยาลัยได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์จำนวน 6 ยุทธศาสตร์ โดยแต่ละยุทธศาสตร์มีเป้าประสงค์เพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนาจะเป็นเครื่องมือหลักที่สำคัญในการใช้เป็นกรอบทิศทางและแนวทางในพัฒนาที่ชัดเจนร่วมกัน เพื่อผลักดันและขับเคลื่อนให้การดำเนินการในการกิจต่าง ๆ บรรลุเป้าหมายตามประเด็นยุทธศาสตร์ ทั้ง 5 ประเด็น โดยยุทธศาสตร์พัฒนาท้องถิ่นมีเป้าหมายในการพัฒนา คือ เชื่อมโยงรูปแบบ BCG เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากสู่สากลอย่างยั่งยืน

ผู้ศึกษาปฏิบัติหน้าที่ในบทบาทหัวหน้างานงานพัฒนาท้องถิ่นและบริการวิชาการ สถาบันวิจัยและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ปฏิบัติภารกิจในการขับเคลื่อนพันธกิจของมหาวิทยาลัยด้านการให้บริการวิชาการต่อสังคม มีหน้าที่หลักในการประสานงานระหว่างหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอกในการขับเคลื่อนงานบริการวิชาการแก่สังคม และดำเนินกิจกรรมที่สนับสนุน ส่งเสริมการให้บริการวิชาการที่แก้ไขปัญหาและสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงรวมถึงเป้าประสงค์ตามยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยฯ เล็งเห็นถึงความสำคัญในการรายงานผลลัพธ์ตามเป้าประสงค์ ในการพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ “เชื่อมโยงรูปแบบ BCG เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากสู่สากล อย่างยั่งยืน” จึงจัดทำองค์ความรู้การจัดทำโครงการบริการวิชาการเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ด้วยโมเดลเศรษฐกิจหมุนเวียน BCG ขึ้นเพื่อเป็นการรายงานผลลัพธ์ตามแผนมหาวิทยาลัยฯ และเป็นองค์ความรู้ในการพัฒนาการองค์กรต่อไป

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องของโครงการบริการวิชาการเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี กับ โมเดลเศรษฐกิจ BCG
2. เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้จากการดำเนินงานโครงการบริการวิชาการเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

3. ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้เป็นงานเชิงสังเคราะห์ผลการดำเนินงานโครงการบริการวิชาการเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี โดยมีขอบเขตของการศึกษาด้านเนื้อหา ได้แก่ โครงการบริการวิชาการเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏ

เพชรบุรี ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 กรณีศึกษา จำนวน 10 โครงการ ที่มีการดำเนินงานตามมิติของโมเดล BCG และมีข้อมูลครบถ้วนสำหรับการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ ขอบเขตด้านแนวความคิด เป็นไปตามแนวความคิดเศรษฐกิจ BCG Model เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจแบบองค์รวม ที่จะพัฒนาเศรษฐกิจ 3 มิติไปพร้อมกัน ได้แก่ เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) และเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy)

4. วิธีการศึกษา

การศึกษานี้ใช้แนวทางในการวิจัยเชิงคุณภาพในการวิเคราะห์ข้อมูลและสังเคราะห์องค์ความรู้ ใช้เครื่องมือในการสังเคราะห์ ได้แก่ การใช้แผนที่ผลลัพธ์ (outcome mapping) เป็นเครื่องมือในการกำหนดกรอบแนวคิดของสังเคราะห์พิจารณาข้อมูลนำเข้ากระบวนการ และผลลัพธ์จากกระบวนการ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานในการจัดทำโครงการยุทธศาสตร์พัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จำนวน 30 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย 1) การศึกษาค้นคว้าแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับโมเดลเศรษฐกิจ BCG 2) การศึกษาจากแผนงานและรายงานผลโครงการยุทธศาสตร์พัฒนาท้องถิ่น 3) การสังเกตการณ์ โดยใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (participatory observation) จากประสบการณ์ในการเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมปฏิบัติการจัดทำแผนพัฒนามหาวิทยาลัยฯ การสังเคราะห์จากการจัดทำโครงการบริการทางวิชาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นและประสบการณ์การเป็นคณะทำงานในการกำกับติดตามและประเมินผลโครงการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่มีการลงพื้นที่ชุมชนเป้าหมายที่ดำเนินการ และ 4) การสนทนากลุ่ม โดยการจัดเวทีถอดบทเรียน ในหัวข้อมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีกับการเชื่อมโยงระบบเศรษฐกิจ BCG เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน โดยผู้ศึกษากำหนดคำถามสำคัญไว้เป็นแนวทางในการสนทนากลุ่ม

5. ผลการศึกษาและอภิปรายผล

5.1. ผลการวิเคราะห์สอดคล้องของโครงการบริการวิชาการเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี กับ โมเดลเศรษฐกิจ BCG พบว่า โครงการและองค์ความรู้ที่นำไปถ่ายทอดหรือให้บริการทางวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ในขอบเขตที่ศึกษาจำนวน 10 โครงการ มีผลการดำเนินงานสอดคล้องกับโมเดลเศรษฐกิจ BCG ดังนี้

1) โครงการพัฒนาและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงเกษตร อาหาร และสุขภาพ เพื่อยกระดับรายได้ที่ยั่งยืน ให้กับชุมชนบ้านหนองน้ำดำ ตำบลห้วยแม่เพรียง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี องค์ความรู้ที่นำไปถ่ายทอดหรือให้บริการทางวิชาการ ได้แก่ องค์ความรู้การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องกับ BCG MODEL ดังนี้

เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy) เกษตรกรสามารถสร้างรายได้เสริมจากการใช้ทรัพยากรสวนเกษตรในพื้นที่ รวมถึงผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ โดยไม่ต้องพึ่งพาการขายผลผลิตเพียงอย่างเดียวโดยนักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาสัมผัสวิถีชีวิตเกษตร ทดลองการเก็บเกี่ยวผลผลิต หรือเรียนรู้กระบวนการแปรรูปผลิตภัณฑ์ เช่น การทำน้ำมันนวดจากเปลือกทุเรียน นอกจากนี้กิจกรรมการท่องเที่ยวช่วยให้ผู้คนตระหนักถึงความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพ โดยประชาชนสามารถใช้สัตว์ท้องถิ่นเป็นจุดขายเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว เช่น การอนุรักษ์สัตว์ป่าสงวนโดยกิจกรรมสร้างบ้านนกเงือกซึ่งเป็นนกประจำถิ่นของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน **เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)** มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เช่น นำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมารีไซเคิลหรือใช้ประโยชน์ในเชิงสร้างสรรค์ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การนำเปลือกทุเรียนมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์น้ำมันนวด **เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy)** การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและการสร้างงานในชุมชนเกษตรกรสามารถใช้การท่องเที่ยวเป็นช่องทางเพิ่มรายได้ โดยดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาใช้บริการในท้องถิ่น โดยการจัดกิจกรรมเปิดชุมชนท่องเที่ยวเป็นเทศกาล เงาะ-ทุเรียน โดยประชาชนในพื้นที่ทำหน้าที่เป็นมัคคุเทศก์ พอคัรว์ นักออกแบบผลิตภัณฑ์ และให้บริการในด้านอื่นๆ

2) โครงการส่งเสริมศักยภาพชุมชนห้วยช่องสู่การค้าเชิงพาณิชย์ด้วยพหุวิทยาการ องค์ความรู้ที่นำไปถ่ายทอดหรือให้บริการทางวิชาการ ได้แก่ “องค์ความรู้การปลูกข้าวหอมมะลิ ในบริบทพื้นที่น้ำน้อย” ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องกับ BCG MODEL ดังนี้ **เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy)** การใช้เทคโนโลยีชีวภาพเพื่อช่วยบริหารจัดการน้ำ โดยส่งเสริมการใช้จุลินทรีย์ที่ช่วยบำบัดน้ำเสีย และกำจัดสารพิษจากสารเคมีตกค้างในแปลงนา ใช้ ปุ๋ยชีวภาพ แพนปุยเคมี เพื่อลดปัญหามลพิษทางน้ำใช้ แนวคิด

เกษตรอินทรีย์ ร่วมกับระบบชลประทานที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันการชะล้างสารเคมีลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ และการใช้ข้าวพันธุ์ทนแล้งที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ **เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)** ส่งเสริมให้เกษตรกรมีการทรัพยากรน้ำอย่างคุ้มค่าในการปลูกข้าวหอมมะลิ และลดผลกระทบต่องี๊สิ่งแวดล้อม โดยการปลูกข้าวแบบประหยัดน้ำ ใช้วิธีการ ปล่อยน้ำเข้า-ออกเป็นรอบ แทนการแช่น้ำตลอดเวลา (เปียกสลับแห้งแล้งข้าว) ซึ่งช่วยลดการใช้น้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังช่วยลดการปล่อยก๊าซมีเทนจากการทำนาแบบน้ำขัง ซึ่งช่วยลดผลกระทบต่อภาวะโลกร้อน

3) โครงการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวชุมชนเชิงธรรมชาติ และวัฒนธรรมบ้านล้นช้าง อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี องค์ความรู้ที่นำไปถ่ายทอดหรือให้บริการทางวิชาการ ได้แก่ “องค์ความรู้การพัฒนาผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหยจากส่วนผสมพริกพราน” ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องกับ BCG MODEL ดังนี้ **เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy)** ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรชีวภาพเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยการคัดเลือกพืชพื้นถิ่นที่มีอยู่ในพื้นที่อำเภอหนองหญ้าปล้อง ได้แก่ พริกพราน (มะเขว่น) ซึ่งเป็นพืชสมุนไพรที่มีสรรพคุณทางยา นำมาพัฒนาและเพิ่มมูลค่าโดยสกัดสารจากพริกพรานมาเป็นส่วนผสมกับน้ำมันหอมระเหย มีสรรพคุณช่วยบรรเทาอาการปวดเมื่อย

4) โครงการยกระดับเศรษฐกิจสร้างสรรค์เกษตรปลอดสาร อาหารปลอดภัย ของดีท่าคอย อำเภอท้ายาง จังหวัดเพชรบุรี การตลาดเชิงพาณิชย์ องค์ความรู้ที่นำไปถ่ายทอดหรือให้บริการทางวิชาการ ได้แก่ “องค์ความรู้การพัฒนาผลิตภัณฑ์ไบหม่อนสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มเชิงพาณิชย์ (ผงโรยข้าวไบหม่อน)” ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องกับ BCG MODEL ดังนี้ **เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy)** ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรพืชที่ปลูกเป็นจำนวนมากเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ ไบหม่อนที่อาจเหลือทิ้งจากการเลี้ยงไหมหรือเกษตรกรรม มาใช้ประโยชน์ให้มากขึ้น ซึ่ง ไบหม่อน นอกจากจะใช้เป็นอาหารของหนอนไหม แล้วยังสามารถ ใช้เป็นส่วนผสมในอาหารเพื่อสุขภาพ เนื่องด้วยสรรพคุณ ช่วยต้านอนุมูลอิสระ ช่วยลดระดับน้ำตาลในเลือด เหมาะสำหรับผู้ป่วยเบาหวาน ลดคอเลสเตอรอล และความดันโลหิต เสริมสร้างภูมิคุ้มกันและบำรุงช่วยลดน้ำหนักและกระตุ้นการเผาผลาญ **เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy)** ส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน และสร้างงานให้เกษตรกร สร้างโอกาสทางอาชีพให้เกษตรกรและชุมชนท้องถิ่นเกษตรกรสามารถ ปลูกไบหม่อนเพื่อแปรรูปเป็นสินค้า เพิ่มรายได้โดยไม่ต้องขยายพื้นที่การเกษตร และส่งเสริมให้ชุมชนพัฒนา ผลิตภัณฑ์ OTOP จากไบหม่อนและสร้างตลาดผลิตภัณฑ์สีเขียวสินค้าจากไบหม่อนเป็นที่ต้องการในกลุ่มผู้บริโภคที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ เป็นเศรษฐกิจสร้างสรรค์เกษตรปลอดสาร อาหารปลอดภัย

5) โครงการการพัฒนาคุณภาพชีวิตตำบลหนองโสนและยกระดับเศรษฐกิจฐานรากครบวงจรสู่การต่อยอดเชิงพาณิชย์ องค์ความรู้ที่นำไปถ่ายทอดหรือให้บริการทางวิชาการ ได้แก่ “การใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อเข้าถึงข้อมูลผู้สูงอายุเพื่อการติดตามด้านสุขภาพ” ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องกับ BCG MODEL ดังนี้ **เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy)** การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมลดการใช้กระดาษและพลังงาน ลดการเดินทาง ลดมลพิษการมีข้อมูลที่ถูกต้องช่วยให้ประชาชนหันมาใส่ใจสุขภาพ เช่น รับประทานอาหารที่ต่อสุขภาพ ลดการใช้จ่าย และออกกำลังกายลดการใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น ซึ่งช่วยลด ภาระอันตรายจากสารเคมีในยา และการสนับสนุนผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติและการแพทย์ทางเลือก โดยมีการส่งเสริมความรู้ด้านเภสัชกรรมไทย การเลือกใช้ สมุนไพรและผลิตภัณฑ์ชีวภาพ ช่วยให้ประชาชนเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม แทนยาสังเคราะห์ที่อาจก่อให้เกิดมลพิษ

6) โครงการพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตชุมชนบ้านช้างแรงสู่วิสาหกิจชุมชนต้นแบบด้านเศรษฐกิจระดับประเทศ องค์ความรู้ที่นำไปถ่ายทอดหรือให้บริการทางวิชาการ ได้แก่ “องค์ความรู้การเพิ่มมูลค่าโกโก้ตลอดห่วงโซ่คุณค่า” ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องกับ BCG MODEL ดังนี้ **เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy)** ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยชีวภาพ และ จุลินทรีย์ชีวภาพ แทนปุ๋ยเคมี เพื่อลดสารตกค้าง เช่น การทำปุ๋ยหมักจากทะเลสาบปาล์ม เปลือกโกโก้ ที่มีอยู่จำนวนมากในพื้นที่ ใช้ระบบ เกษตรเชิงวนเกษตร โดยการปลูกโกโก้ร่วมกับต้นไม้อื่น เช่น ยางพารา มะพร้าว เพื่อรักษาความสมดุลของระบบนิเวศ 2) การใช้เทคโนโลยีชีวภาพในการแปรรูปโกโก้ โดยใช้กระบวนการหมักโกโก้ด้วยจุลินทรีย์ ธรรมชาติ จากไบหม่อน ไบหม่อนช่วยหมักโกโก้ให้ได้กลิ่นและรสชาติที่ดีขึ้นลดการใช้สารเคมีในกระบวนการหมัก 3) การแปรรูปผลิตภัณฑ์โกโก้ที่ยั่งยืน โดยการเพิ่มมูลค่าผลผลิตโกโก้เป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ตามความต้องการของตลาด ได้แก่ โกโก้ nibs (Cocoa Nibs) โกโก้บัตเตอร์ (Cocoa Butter) และโกโก้ปาวเดอร์ (Cocoa Powder) ซึ่งเป็นสารตั้งต้นในการต่อยอดผลิตภัณฑ์ชนิดอื่นๆได้แก่ โกโก้พร้อมชงดื่ม ชอคโกแลต ครีมบำรุงผิวและ

สนับสนุนนวัตกรรมโลก **เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)** 1) การลดของเสียและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าในการปลูกโกโก้ โดยการลดการใช้ปุ๋ยเคมี โดยส่งเสริมการทำปุ๋ยหมักจากเศษพืชและมูลสัตว์ ใช้ระบบเกษตรเชิงวนเกษตรปลูกโกโก้ร่วมกับพืชอื่น เพื่อลดการใช้พื้นที่และเพิ่มความหลากหลายของพืช เช่น ยางพารา มะพร้าว การใช้ปุ๋ยหมัก ใช้ ระบบน้ำหยด และ บ่อกักเก็บน้ำฝน ในการเพาะปลูกโกโก้ นำน้ำที่ใช้ล้างเมล็ดโกโก้ กลับมาใช้ใหม่ เพื่อลดปริมาณน้ำที่ใช้ในกระบวนการผลิต 2) การใช้พลังงานหมุนเวียนในกระบวนการแปรรูป ใช้โรงอบจากพลังงานแสงอาทิตย์ในกระบวนการตากแห้งเมล็ดโกโก้ 3) การนำของเสียจากโกโก้ กลับมาใช้ใหม่โดยการแปรรูปโกโก้และกากโกโก้ให้เกิดประโยชน์ แปรรูปโกโก้ นำมาทำเป็น ปุ๋ยอินทรีย์ ใช้บำรุงต้นโกโก้ กากโกโก้ จากการสกัดโกโก้บัตเตอร์ ใช้ทำส่วนผสมครีมบำรุงผิว และสบู่โกโก้ โกโก้ที่ไม่ได้คุณภาพใช้ทำอาหารสัตว์ และทำเป็นชาเปลือกโกโก้ แปรรูปโกโก้และของเสียจากโกโก้ นำไปผลิต ไบโอแก๊ส (Biogas) ใช้เป็นพลังงานสำหรับกระบวนการแปรรูปและ อัดแท่งเป็น เชื้อเพลิงชีวมวล **เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy)** 1) ส่งเสริมการปลูกโกโก้แบบยั่งยืน ใช้แนวทางเกษตรอินทรีย์ ลดการใช้สารเคมี ใช้ปุ๋ยชีวภาพแทนปุ๋ยเคมี เพื่อลดสารตกค้างในดินใช้วิธี เกษตรเชิงวนเกษตร ปลูกโกโก้ร่วมกับต้นไม้อื่น เช่น มะพร้าว หรือกล้วย ช่วยรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ ลดการตัดไม้ทำลายป่า ส่งเสริมให้ใช้พื้นที่เดิมในการปลูกโกโก้ แทนการบุกรุกป่าใหม่ ใช้ระบบ เกษตรฟื้นฟู ที่ช่วยฟื้นฟูดินและเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศ 2) สนับสนุนเศรษฐกิจท้องถิ่นและวิถียั่งยืน โดยส่งเสริมให้เกษตรกรแปรรูปโกโก้เอง ลดการพึ่งพาคนกลาง

7) โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการการให้น้ำและใช้ชั้นโรงเพื่อเพิ่มผลผลิตมะพร้าวน้ำหอม องค์ความรู้ที่นำไปถ่ายทอดหรือให้บริการทางวิชาการ ได้แก่ “องค์ความรู้การเพิ่มผลผลิตมะพร้าวน้ำหอมด้วยการจัดการน้ำและชั้นโรง” ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องกับ BCG MODEL ดังนี้ **เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)** ถ่ายทอดความรู้การบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้ระบบน้ำหมุนเวียนเพื่อลดการสิ้นเปลืองน้ำ และเพิ่มประสิทธิภาพการให้น้ำ รวมถึงระบบบำบัดน้ำเสียทางชีวภาพเพื่อนำน้ำกลับมาใช้ใหม่ในแปลงเกษตร ปลูกพืชกรองน้ำ เช่น แหนแดงหรือกก เพื่อลดสารปนเปื้อน **เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy)** ถ่ายทอดความรู้การเพิ่มผลผลิตมะพร้าวด้วยวิถีธรรมชาติ มะพร้าวเป็นพืชที่มี ดอกตัวผู้และดอกตัวเมียแยกกัน ในต้นเดียวกันแมลงผสมเกสร เช่น ผึ้งและชันโรง ช่วยถ่ายละอองเกสร ทำให้ติดผลมากขึ้นลดความจำเป็นในการใช้แรงงานคนผสมเกสร เพิ่มคุณภาพผลผลิตโดยไม่ต้องพึ่งพาสารเคมี มะพร้าวที่ได้รับการผสมเกสรจากแมลงจะมี ผลใหญ่ขึ้น รูปทรงสวยงามช่วยให้เกษตรกรได้ผลผลิตที่มีคุณภาพสูงขึ้น ขายได้ราคา 2) ลดการใช้สารเคมี ส่งเสริมระบบเกษตรอินทรีย์ บางสวนใช้ ฮอร์โมนสังเคราะห์ กระตุ้นการติดผล ซึ่งอาจมีสารตกค้างถ้ามีแมลงผสมเกสรตามธรรมชาติ จะช่วยลดความจำเป็นในการใช้สารเหล่านี้ ลดการใช้สารกำจัดศัตรูพืชที่ทำลาย 3) รักษาสมดุลระบบนิเวศ ลดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ โดยช่วยอนุรักษ์แมลงผสมเกสรที่สำคัญต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ผึ้งและชันโรง มีความสำคัญต่อการผสมเกสรพืชชนิดอื่นๆ นอกเหนือจากมะพร้าวทำให้เกิด ห่วงโซ่อาหารที่สมดุล ส่งผลให้มีการควบคุมแมลงศัตรูพืชตามธรรมชาติ สร้างอาชีพและรายได้เพิ่มเติมจากผลิตภัณฑ์ผึ้งและชันโรง ควบคู่กับสวนมะพร้าวเกษตรกรสามารถ เลี้ยงชันโรงหรือผึ้ง ในสวนมะพร้าวเพื่อเพิ่มอัตราการผสมเกสรได้ ผลผลิตเสริมจากรังชันโรง เช่น น้ำผึ้งชันโรง ซึ่งเป็นที่ต้องการในตลาดสุขภาพ

8) โครงการการพัฒนาและการยกระดับเศรษฐกิจฐานรากตำบลสาละยี่สุตันแบบการบริหารจัดการมะม่วงแบบครบวงจร องค์ความรู้ที่นำไปถ่ายทอดหรือให้บริการทางวิชาการ ได้แก่ “องค์ความรู้การสกัดสารและคัดจากมะม่วงน้ำดอกไม้เพื่อการเพิ่มมูลค่า” ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องกับ BCG MODEL ดังนี้ **เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)** 1) เพิ่มมูลค่าแก่ผลผลิตทางการเกษตรที่ได้แก่ มะม่วงน้ำดอกไม้ โดยการสกัดสารกรดแลคติก เป็นการใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติแทนสารเคมี เป็นการใช้ทรัพยากรชีวภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยสกัดเอนไซม์ และกระบวนการหมัก แปรรูปมะม่วง อุดมไปด้วยสาร โพลีฟีนอล และสารต้านอนุมูลอิสระ ซึ่งสามารถนำมาใช้ในเครื่องสำอางและผลิตภัณฑ์ดูแลผิว เนื่่อมะม่วง สามารถหมักเป็นสารสกัด AHA ที่ช่วยผลัดเซลล์ผิวในการสกัดสารต้านอนุมูลอิสระและสารบำรุงผิวพัฒนาเป็น ผลิตภัณฑ์ชีวภาพ ได้แก่ เซรั่ม มาส์คหน้า 2) ลดการใช้สารเคมีในอุตสาหกรรมเครื่องสำอางสารสกัดจากมะม่วงช่วย ทดแทนสารเคมีสังเคราะห์ ที่อาจก่อให้เกิดการระคายเคืองต่อผิว เป็นเครื่องสำอางจากธรรมชาติที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม **เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)** การนำมะม่วงที่เหลือทิ้งจากการคัดเกรดแต่ยังมีคุณภาพมาสกัดสารเป็นการลดขยะอาหาร โดยมะม่วงที่มีตำหนิ หรือเหลือจากกระบวนการผลิตน้ำผลไม้และแปรรูปอาหาร สามารถนำมาใช้สกัดสารสำคัญ ได้ แทนที่จะถูกทิ้งลดปริมาณขยะอินทรีย์ที่ส่งไปฝังกลบ ใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าทุก

ส่วน ใช้ทุกส่วนของมะม่วงในการผลิต สารสกัด สครับ โลชั่น และเครื่องสำอางลดการใช้วัตถุดิบใหม่จากธรรมชาติ ทำให้ทรัพยากรไม่ถูกใช้จนหมดไป 3) ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จากการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการกำจัดขยะอินทรีย์ และลดการพึ่งพาสารเคมีสังเคราะห์ในอุตสาหกรรมเครื่องสำอาง **เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy)** ส่งเสริมการสร้างระบบเศรษฐกิจที่ยั่งยืน โดยเกษตรกรและผู้ประกอบการสามารถสร้างรายได้จากของเหลือใช้ทางการเกษตรที่มีอยู่ในพื้นที่ เกษตรกรสามารถนำผลผลิตมะม่วงที่ไม่ได้มาตรฐานที่จำหน่ายไม่ได้ราคามาจำหน่ายให้ผู้ประกอบการ และผู้ประกอบการได้เข้าถึงวัตถุดิบในต้นทุนต่ำ เป็นการเกื้อหนุนระหว่างกลุ่มอาชีพระหว่างเกษตรกรและผู้ประกอบการ สร้างโอกาสทางอาชีพใหม่ สร้างอาชีพและรายได้ให้กับชุมชน สนับสนุนแนวคิดเศรษฐกิจที่ยั่งยืน

9) โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านโป่งลึก-บางกลอย “องค์ความรู้การย้อมสีผ้าด้วยวัสดุจากธรรมชาติ” ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องกับ BCG MODEL ดังนี้ **เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)** 1) การส่งเสริมการใช้สื่อย้อมสีธรรมชาติ เป็นการรื้อฟื้นวิถีชีวิตดั้งเดิมของกลุ่มชนชาติพันธุ์ที่มีความนิยมในการทอผ้าใช้เอง โดยใช้ทรัพยากรชีวภาพแทนสารเคมีสังเคราะห์ สีย้อมมาจากวัสดุจากธรรมชาติ เช่น เปลือกไม้ รากพืช ใบไม้ ดอกไม้ ผลไม้ นำมาใช้เป็นสีย้อม แทนสารเคมีสังเคราะห์ที่เป็นอันตรายต่อคนและสัตว์ ช่วยลดสารพิษตกค้างในผลิตภัณฑ์สิ่งทอ ทำให้ปลอดภัยต่อผู้ใช้ 2) เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ผ้าทอ จากกระแสความนิยมของผู้บริโภคที่มุ่งเน้นบริโภคผลิตภัณฑ์ที่สนับสนุนความยั่งยืน และเพิ่มมูลค่าผลผลิตเหลือทิ้งจากภาคเกษตรและทรัพยากรชีวภาพ ใช้เศษวัสดุเหลือใช้จากการเกษตร เช่น เปลือกมังคุด แก่นขนุน ผาง ผลมะเกลือ มาเป็นสีย้อม ช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มจากการขายพืชหรือของเหลือใช้ และลดต้นทุนในการซื้อสีย้อมเคมี 3) ถ่ายทอดความรู้ทางวิทยาศาสตร์ในการพัฒนาเกษตรธรรมชาติ ด้วยการหมัก การต้มหรือกรรมวิธีทางเคมีอย่างง่ายในการย้อมสีเส้นใยเพื่อให้เกิดสีที่สวยงาม การใช้สารช่วยติดสีจากธรรมชาติ ได้แก่ เกลือ น้ำส้มสายชู น้ำตาง(ขี้เถ้า) การใช้จุลินทรีย์และเอนไซม์ในกระบวนการสกัดสีจากพืช ทำให้ได้สีที่คงทนและมีคุณภาพสูงขึ้น การเทคนิคการย้อมแบบชีวภาพที่ช่วยให้สีติดทนนานขึ้นโดยไม่ต้องใช้สารเคมีช่วยย้อม **เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)** 1) ส่งเสริมให้ใช้ทรัพยากรหมุนเวียนและลดของเสียโดยวัสดุที่ใช้ เช่น เปลือกไม้ ใบไม้ ผลไม้ ที่เป็นผลพลอยได้จากภาคเกษตรกรรม ช่วยลดขยะอินทรีย์ที่ตกค้าง สามารถนำเศษเหลือจากการย้อมไปใช้เป็นปุ๋ยชีวภาพหรือน้ำหมักต่อไป การย้อมสีจากพืชธรรมชาติ เช่น ผาง แก่นขนุน หรือเปลือกไม้ ลดการใช้สีย้อมสังเคราะห์ ที่มีกัมมันตภาพรังสีและสารพิษ ลดสารตกค้างในแหล่งน้ำและดิน ซึ่งช่วยป้องกันมลพิษทางน้ำ 2) ลดการใช้พลังงานและน้ำ เพราะกระบวนการย้อมสีธรรมชาติใช้พลังงานต่ำกว่าการย้อมสังเคราะห์ เนื่องจากไม่ต้องใช้เครื่องจักรที่อุณหภูมิสูงและลดปริมาณน้ำเสียและมลพิษจากกระบวนการผลิต 3) สนับสนุนแฟชั่นที่ยั่งยืน (Sustainable Fashion) ลดผลกระทบจากอุตสาหกรรมฟาสต์แฟชั่น ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษทางน้ำและของเสียจำนวนมาก โดยสนับสนุนแบรนด์แฟชั่นที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม (Eco-friendly brands) **เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy)** การย้อมสีผ้าจากวัสดุธรรมชาติเป็นส่วนหนึ่งของ Green Economy เพราะช่วยลดมลพิษ ลดการใช้สารเคมี ลดพลังงานและน้ำ สนับสนุนเศรษฐกิจชุมชน และส่งเสริมกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะพื้นที่ดำเนินการซึ่งอยู่ในพื้นที่ป่าอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เป็นผืนป่ามรดกโลก เป็นป่าต้นน้ำของจังหวัดเพชรบุรี การลดการใช้สารเคมีในทุกกิจกรรมจะเป็นการช่วยรักษาสมดุลของผืนป่า ไม่ส่งผลกระทบต่อสัตว์ป่าและสิ่งแวดล้อมภายในป่า อีกทั้งส่งเสริมการผลิตสินค้าหัตถกรรมของชนชาติพันธุ์ ที่มีกระบวนการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ผ้าทอมือ ผ้าฝ้ายอินทรีย์ เพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจให้ชุมชน โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและทรัพยากรที่หาได้ในท้องถิ่นนำเสนอเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน

10) โครงการพัฒนาชุมชนในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชประสงค์ของพลับ - กลัดหลวง ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องกับ BCG MODEL ดังนี้ **เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)** 1) การส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มผู้ปลูกกล้วยหอมทอง โดยการรวมกลุ่มแปลงใหญ่เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิตที่มีคุณภาพ โดยการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิต/การจัดการผลผลิตยกระดับมาตรฐานการผลิตกล้วยหอมทองให้ได้มาตรฐาน GAP 2) เพิ่มมูลค่าเศษวัสดุเป็นสารชีวภาพโดยนำพืช ผาง หรือของเหลือจากการเกษตรไปแปรรูปเป็น ปุ๋ยหมัก การใช้สารชีวภาพกำจัดศัตรูพืช เช่น เชื้อราไตรโคเดอร์มา หรือแบคทีเรียบาซิลลัส แทนสารเคมีกำจัดโรค **เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy)** 1) ส่งเสริมการนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร มา ใช้ประโยชน์ด้านการผลิต

ปุ๋ยหมัก ใช้หมุนเวียนในแปลงเกษตรลดการใช้สารเคมีและมลพิษทางดิน น้ำ และอากาศ ใช้วิธี เกษตรอินทรีย์ เพื่อลดสารพิษตกค้าง 2) การใช้เทคโนโลยีระบบการให้น้ำเพื่อลดต้นทุนการผลิต และบริหารจัดการน้ำให้เกิดประสิทธิภาพโดยสูงสุด โดยใช้ระบบน้ำพ่นฝอยเพื่อลดการใช้น้ำและช่วยให้ต้นกล้วยได้รับน้ำอย่างสม่ำเสมอ มีการขุดสระน้ำเพื่อเก็บน้ำฝนไว้ใช้ช่วงแล้ง **เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy)** การส่งเสริมการปลูกกล้วยหอมทองแก่เกษตรกรในโครงการสหกรณ์หนองพลับ-กัลดีหลวง เป็นการดำเนินการตามแนวทาง เกษตรยั่งยืน ส่งเสริมการผลิตด้วยมาตรฐาน GAP หรือเกษตรอินทรีย์ เพื่อเพิ่มรายค่าขาย มีส่วนช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน และสร้างความมั่นคงทางอาหาร เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้ ลดต้นทุนจากการพึ่งพาปุ๋ยเคมีและสารเคมีสังเคราะห์ ส่งเสริม วิถีเกษตรพื้นบ้าน เกษตรกรรมทางเลือก และตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้เรื่องการ ปลูกผลิต แปรรูป กล้วยหอมทอง อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยลดมลพิษ รักษาสิ่งแวดล้อม ใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ

5.2 ผลการสังเคราะห์องค์ความรู้จากการดำเนินงานโครงการบริการวิชาการเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) จากผลการวิเคราะห์ในข้อ 5.1 ผู้ศึกษาจึงนำผลการวิเคราะห์ ประกอบกับข้อมูลจากการสังเกตการณ์ และประสบการณ์จากการมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่สังเคราะห์เป็นประเด็นองค์ความรู้และตอบโจทย์เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) โดยสามารถจำแนกได้เป็น 4 กลุ่มองค์ความรู้หลัก ได้แก่ (1) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (2) การจัดการทรัพยากรในภาคเกษตร (3) การแปรรูปผลผลิตเพิ่มมูลค่า และ (4) การส่งเสริมหัตถกรรมท้องถิ่น โยแต่ละกลุ่มมีความเชื่อมโยงเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) อย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้

กลุ่มที่หนึ่ง โครงการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น บ้านหนองน้ำดำและบ้านล้นช้าง แสดงให้เห็นถึงการบูรณาการวิถีชีวิต วัฒนธรรม และเกษตรกรรม เพื่อสร้างกิจกรรมท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของ วรดาภา พันธุ์เพ็ง (2567) ที่เน้นว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชนภายใต้แนวคิด BCG ต้องอาศัยฐานทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม และกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชน [6] การจัดการแบบนี้ยังเชื่อมโยงกับผลการวิจัยของ ดารณี อาจหาญ และคณะ (2565) ที่เสนอว่า การพัฒนา “การท่องเที่ยวเชิงอาหาร” โดยใช้ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นและวัตถุดิบชีวภาพ เป็นการสร้างความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจควบคู่กับการอนุรักษ์วัฒนธรรม [3] ซึ่งมีความสอดคล้องกับ SDGs ข้อ 2, 8, 12, 13, และ 15

กลุ่มที่สอง โครงการที่มุ่งจัดการทรัพยากรในภาคเกษตร เช่น “ทำน่าน้ำน้อย” และ “มะพร้าวน้ำหอมกับชันโรง” แสดงถึงการนำแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนมาประยุกต์ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การใช้น้ำอย่างประหยัด การนำวัสดุเหลือใช้มาทำปุ๋ยชีวภาพ หรือการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปรีชญา รุ่งวิกรัยกานต์ และ เพ็ญศรี ชิตบุตร (2566) ที่ชี้ว่าการจัดการทรัพยากรภายในโดยอิงแนวคิด BCG ช่วยลดต้นทุนและรักษาสังแวดล้อมในระยะยาว [5] สอดคล้องกับ SDGs ข้อ 2, 6, 12, 13 และ 15

กลุ่มที่สาม คือโครงการที่เน้นการแปรรูปผลผลิตเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า เช่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากโกโก้ ใบหม่อน หรือมะม่วงน้ำดอกไม้ ซึ่งช่วยยกระดับรายได้ให้เกษตรกร และลดการสูญเสียทางอาหาร แนวทางนี้ตรงกับข้อเสนอของ สุทธิพงศ์ เปรมทวีสุข และคณะ (2566) ที่เสนอกรอบการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชีวภาพโดยใช้พืชเศรษฐกิจในระดับต้นทาง กลางทาง และปลายทาง เพื่อเสริมศักยภาพอุตสาหกรรมชุมชน [5] สอดคล้องกับ SDGs ข้อ 1, 2, 8, 9, 12, 13 และ 15

กลุ่มที่สี่ โครงการส่งเสริมหัตถกรรมท้องถิ่น เช่น การย้อมผ้าด้วยสีธรรมชาติในพื้นที่บ้านโป่งลึก-บางกลอย ได้ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่นควบคู่กัน สร้างรายได้และอัตลักษณ์ให้ชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของ นพรัตน์ ไชยชนะ (2567) ที่ชี้ว่า การใช้ทุนทางวัฒนธรรมร่วมกับแนวคิด BCG เป็นกลยุทธ์สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของกลุ่มชาติพันธุ์ [4] สอดคล้องกับ SDGs ข้อ 1, 8, 10, 11, 12, 15 และ 17

เมื่อพิจารณาในภาพรวม องค์ความรู้ที่ถ่ายทอดผ่านโครงการเหล่านี้สามารถสะท้อนให้เห็นว่า แนวทางการพัฒนาท้องถิ่นด้วยโมเดล BCG ไม่เพียงตอบโจทย์ทางเศรษฐกิจ หากยังมีบทบาทในการสร้างความตระหนักเรื่องสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการพึ่งพาตนเองของชุมชนอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรดาภา พันธุ์เพ็ง (2567) ซึ่งชี้ว่า การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ยั่งยืนต้องมีทั้งองค์ความรู้ ทรัพยากรธรรมชาติ และกลไกชุมชนที่เข้มแข็ง [6] รวมถึงแนวทางของ ปรีชญา รุ่งวิกรัยกานต์ และเพ็ญศรี ชิตบุตร (2566) ที่ชี้ว่าการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจหมุนเวียนในระดับท้องถิ่นสามารถบริหารจัดการทรัพยากรได้

อย่างมีประสิทธิภาพ [5] สอดคล้องกับข้อเสนอของ กิตติศักดิ์ ร่วมพัฒนา และคณะ (2566) ที่เน้นการบูรณาการทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม และนวัตกรรมเพื่อพัฒนาตำบลให้เกิดเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน [2]

กล่าวโดยสรุป โครงการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่นตามแนวทาง BCG Economy โดยใช้องค์ความรู้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับประเทศและนานาชาติอย่างเป็นรูปธรรม

6. สรุปผลการศึกษา

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องของโครงการบริการวิชาการเพื่อพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีกับแนวคิดโมเดลเศรษฐกิจ BCG (Bio-Circular-Green Economy) และสังเคราะห์องค์ความรู้ที่เกิดจากการดำเนินโครงการต่าง ๆ โดยครอบคลุม 10 โครงการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ผลการวิเคราะห์พบว่า โครงการบริการวิชาการมีความสอดคล้องกับแนวคิด BCG Economy อย่างชัดเจน โดยมีลักษณะสำคัญดังนี้

1) เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy) โครงการต่าง ๆ ใช้ทรัพยากรชีวภาพที่มีในท้องถิ่น เช่น พืชสมุนไพร ใบไม้ เปลือกไม้ หรือผลผลิตเกษตร มาเพิ่มมูลค่า ผ่านการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์สุขภาพ เครื่องสำอาง อาหารปลอดภัย และสินค้าเชิงวัฒนธรรม

2) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) หลายโครงการเน้นการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ลดการสูญเสีย และนำของเหลือใช้กลับมาใช้ใหม่ เช่น การใช้เศษพืชเป็นปุ๋ยหมัก การใช้เทคโนโลยีประหยัดน้ำ และการสกัดสารจากผลผลิตตกเกรด

3) เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) โครงการส่วนใหญ่สนับสนุนเกษตรอินทรีย์ ลดการใช้สารเคมี รักษาความหลากหลายทางชีวภาพ และส่งเสริมกิจกรรมที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และงานหัตถกรรมจากวัสดุธรรมชาติ

การสังเคราะห์องค์ความรู้พบว่า โครงการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี สามารถตอบโจทย์เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ได้ ทั้งหมด 11 เป้าหมาย ได้แก่ SDG 1 ขจัดความยากจน SDG 2 ขจัดความหิวโหย SDG 6 การจัดการน้ำอย่างยั่งยืน SDG 8 การจ้างงานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ SDG 9 อุตสาหกรรม นวัตกรรม และโครงสร้างพื้นฐาน SDG 10 ลดความไม่เสมอภาคภายในประเทศและระหว่างประเทศ SDG 11 เมืองและชุมชนที่ยั่งยืน SDG 12 การผลิตและบริโภคที่ยั่งยืน SDG 13 การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ SDG 15 การใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบกอย่างยั่งยืน SDG 17 ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งแสดงถึงบทบาทของมหาวิทยาลัยในการเป็นกลไกสำคัญในการถ่ายทอดความรู้และนวัตกรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาวิเคราะห์นี้ สามารถนำไปพัฒนาการบริหารจัดการโครงการและพัฒนาโครงการได้ ดังนี้

1) เกิดกรอบแนวคิดในการประเมินโครงการบริการวิชาการภายใต้บริบทของโมเดล BCG ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นต้นแบบในการประเมินหรือนำไปประยุกต์ใช้กับโครงการอื่น ๆ ที่มีความใกล้เคียงกันได้

2) ได้องค์ความรู้ที่สามารถต่อยอดเป็นงานวิจัยเชิงพัฒนา หรืองานวิชาการที่เน้นการบูรณาการเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสังคม สามารถใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดทิศทางหรือออกแบบโครงการบริการวิชาการในอนาคตให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

3) ชุมชนเป้าหมายได้รับองค์ความรู้ที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในการประกอบอาชีพ ลดต้นทุน เพิ่มมูลค่า และพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น และเสริมสร้างศักยภาพของผู้นำชุมชน แกนนำ และกลุ่มอาชีพในการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน

4) ผลผลิตและของเหลือใช้ในชุมชนถูกแปรรูปและต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองตลาดยุคใหม่ ส่งผลต่อการพัฒนานวัตกรรมพื้นฐานในระดับท้องถิ่น และสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากในรูปแบบใหม่ที่ไม่จำเป็นต้องใช้ทรัพยากรเพิ่มเติม การใช้ทรัพยากรเดิมให้เกิดประโยชน์สูงสุด

เอกสารอ้างอิง

- [1] กองนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. (2565). แผนยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570).
- [2] กิตติศักดิ์ ร่วมพัฒนา และคณะ. (2566). รูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนบนฐานคิด Model เศรษฐกิจ BCG สู่ความยั่งยืน ตำบลโคกยาง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 25(2), 111-126.
- [3] ดารณี อาจหาญ และคณะ. (2565). การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอาหารภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจ BCG. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์, 12(2), 276-291.
- [4] นพรัตน์ ไชยชนะ. (2567). การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากบนฐานทุนทางวัฒนธรรมโดยยุทธศาสตร์ BCG (Bio-Circular-Green Economy) กลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงบ้านหนองบาง ตำบลลิ้นถิ่น อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี. วารสารชุมชนวิจัยและพัฒนาสังคม, 8(4).
- [5] ปรีชญา รุ่งวิริยกานต์ และ เพ็ญศรี ชิตบุตร. (2566). โมเดลเศรษฐกิจหมุนเวียน (BCG Model) สู่แนวทางการจัดการทรัพยากรภายในศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านโนนสูงจังหวัดสระแก้ว. วารสารงานวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, 10(1), 20-31.
- [6] วรดาภา พันธุ์เพ็ง. (2567). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจแบบองค์รวม (BCG Economy Model). วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์, 9(5), 294-306.
- [7] สุทธิพงศ์ เปรมทวีสุข และคณะ. (2566). การพัฒนาศักยภาพด้านการเกษตร โดยใช้พืชเศรษฐกิจด้วยโมเดล BCG ในจังหวัดสุพรรณบุรี. วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยปทุมธานี, 4(2), 33-45.
- [8] สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580).
- [9] สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ BCG แห่งชาติ. (2564). แผนแม่บท BCG Economy Model พ.ศ. 2564-2569.
- [10] สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570).